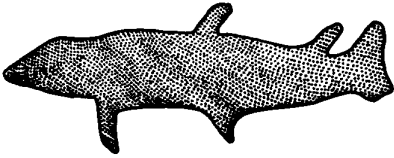

Villaksens betydning i det norske samfunn

En rapport utarbeidet for Direktoratet for naturforvaltning anslår den samfunnsøkonomiske nytteverdien av å ta vare på villaksen i våre 50 viktigste vassdrag til 20 milliarder kroner.

Steinalderen

De første bosetterne i Norge lærte raskt at laksen var en smakfull fisk. Laksen var også lett å fange fordi den til faste tider hvert år samlet seg i elveos og kulper - ofte i stort antall. Hvordan laksen tilsynelatende dukket opp hvert år fra "intet", har opptatt nordmenn til alle tider, og laksen har vært et naturlig objekt for folketro og andre kulturuttrykk. Dette bærer helleristninger og beskrivelser i gammel norrøn og samisk mytologi tydelige bud om. I eventyr, malerkunst og litteratur spiller laksen også en rolle. I de siste 150 årene har sportsfiske etter laks økt laksens kulturelle, rekreasjonsmessige og økonomiske betydning.

Villaksen i norrøn mytologi

"Men ofte om dagane skapte han (Loke) seg om til laks og gøymde seg i fossane. Tor greip etter han og fikk tak i han; men han gleid i handa hans så ho ikkje fekk fast tak før enn ved sporden; og det er grunnen til at laksen smalnar attetter."

Snorre Sturlason, Edda (ca. 1200)

Samisk kultur

Laksen som ressurs er en forutsetning for samisk kultur i enkelte områder, særskilt i Finnmark langs Tanavass-draget og i Neiden. Gjennom ratifisering av urfolkskonvensjonen har Norge forpliktet seg til å gi et særlig vern for urfolks kultur og levemåte. En bærekraftig villaksforvaltning vil stå sentralt i oppfyllelsen av en slik forpliktelse.

Sjølaksefiske – en levende tradisjon

*"Ute ved laksenoten"
Fredrik Kolstø. Nasjonalgalleriet.*

Gjennom utallige generasjoner har sjølaksefiske vært viktig for sjølberging langs Norges kyst. Det er lenge siden de første fangstredskaper ble satt i sjøen, redskaper som var temmelig lik noen av de som er i bruk i dag. Det er i dag ca 2000 aktive sjølaksefiskere i Norge. Antallet går sterkt nedover. Dette skyldes både nedgang i villaksbestandene og generell fraflytting fra distriktene.

Ei viktig næring for distriktene

På midten av 1800-tallet ble Norge "oppdaget" som sportsfiskeland av velstående briter. Dette la grunnlaget for et fiske som etter hvert ga betydelige inntekter og arbeidsplasser. Også i dag bidrar sportsfiske etter villaks og sjøaure med betydelige ringvirkninger i form av verdiskaping, styrking av arbeidsplasser, og trygging av bosetting i distriktene.

- En undersøkelse av lokal sysselsettingseffekt i to av Namsenkommunene, Grong og Overhalla, konkluderer med godt over 50 årsverk som følge av laksefiske .

Sportsfiske

Hvert år fisker 150-300.000 personer etter villaks og sjøørret i Norge.

Muligheten til å kunne fiske etter villaks og sjøørret i en rekke elver er unik for Norge, og gir en meningsfull fritidsaktivitet med avkobling fra en stadig mer stresset hverdag og er viktig for folks fysiske og psykiske helse.

Reiseliv

Laksesafari på Mo Laksegard i Suldalslågen

Utvikling av et naturbasert reiseliv vil styrke interessen for å ta vare på miljøkvaliteter som urørt natur og biologisk mangfold. Norge med sine mange villaksstammer har her et unikt fortrinn i reiselivssammenheng.

Biologisk mangfold

*"Kamp på gyteplassen".
- En hannlaks jager en rival.*

Gjennom tusener av år har det skjedd et naturlig utvalg i villaksstammene der de best tilpassede individene har ført sine gener videre. Hver elv har sin egen unike villaksstamme. Norge tok sommeren 2000 over 42 prosent av verdens totale fangst av atlantisk villaks. Vi har et spesielt internasjonalt ansvar for å ta vare på arten, noe som vi har også er forpliktet til gjennom tilslutningen av den internasjonale laksevernkonvensjonen (NASCO) samt Riokonvensjonen om biologisk mangfold. Forekomsten av villaks forteller oss også noe om vi klarer å ta vare på det artsmangfold som lever i våre vassdrag og fjordområder. Ivaretagelse av villaksstammene sikrer også verdifulle genressurser til bruk i oppdrettsnæringen.